

MÓZES ELSŐ KÖNYVE

13-14. FEJEZET

Az előző fejezetben arról olvashattunk, hogyan vándorolt Ábrahám Egyiptomba, mivel éhínség támadt azon a földön, ahol élt. Egyiptomban azonban félelem fogta el, így hitetlenségében mindenkinek azt hazudta Sáráról, hogy a testvére. Amikor a fáraó Sárát a háremébe vitette, Isten nagy csapásokat bocsátott a földre. A fáraó később kérdőre is vonta Ábrahámot hazugsága miatt, majd embereket rendelt mellé, akik épségben kivezették őket az országból. A 13. fejezetben tehát Ábrahám visszatér Egyiptomból. *„Abrám feljött Egyiptomból feleségével és mindenével együtt, amije volt. Lót is vele jött a Délvidékre”* (1. vers) – vagyis Kánaán földjének déli részére, Béerseba és Hebrón területére. *„Abrámnak igen tekintélyes vagyona volt: jószága, ezüstje és aranya”* (2. vers) – Isten tehát anyagiakban megáldotta Ábrahámot, sok jószága, aranya és ezüstje volt. *„A Délvidékről továbbvonult előző szállásai mentén egészen Bételig, addig a helyig, ahol korábban is sátorozott Bétel és Aj között”* (3. vers). Amikor Ábrahám először érkezett erre a földre, első állomása Sikem volt. Azután Bétel és Aj között épített oltárt a Júdeai-hegyek legmagasabban fekvő pontján azon a környéken. A Júdeai-hegyek Samáriában kezdődnek és egészen Béersebáig húzódnak – Béersebához közeledve azonban szépen lassan eltűnnek. Abrám tehát korábban a legmagasabban fekvő ponton épített oltárt Istennek Bétel és Aj között, ahonnan csodás kilátás nyílik az egész földre. Most pedig újra visszatér erre a helyre, amely a későbbiekben mások számára is fontosnak bizonyult: amikor Jákob testvére, Ézsau elől menekült, itt húzta meg magát éjszakára. Itt rakott követ a feje alá párnának, itt látott egy különös álmot, itt érezte erősen az Úr jelenlétét, és itt lépett vele Isten szövetségre: *„Mert én veled vagyok, megőrizlek téged, akárhova mégy, és visszahozlak erre a földre”* (1Mózes 28:15) – mondta ott Isten Jákobnak. Jákob pedig fogadalmat tett, hogy ha Isten valóban megáldja és megsokasítja, mindannak, amit Istentől kap, a tizedét Istennek adja. Ezután elhagyta ezt a helyet, amely Bétel közelében feküdt. Később Isten többször is emlékeztette Jákobot, hogy Ő Bétel Istene, és megparancsolta neki, hogy térjen vissza arra a helyre. Jákob itt csodálkozott rá először Istenre, Isten pedig később többször is arra ösztönözte, hogy visszatérjen oda, ahogy Jézus is kérve-kérte az efezusi gyülekezetet, hogy térjenek vissza az első szeretethez – vagyis arra a helyre, ahol először ébredtek tudatára Istennek. Arra a helyre, ahol annakidején minden elkezdődött köztük és Isten között. Bennünket is erre ösztönöz Isten: térjünk vissza a kezdetekhez, amikor odaszántuk magunkat Istennek, amikor olyan izgalmas volt Istent megismerni és vele járni! Hiszen néha készpénznek vesszünk Istent, keresztény életünk pedig monotonná válik. Egyszer Isten megkérdezte Izráeltől, hova tűnt belőlük a kezdeti lelkesedés, amit akkor éreztek, mikor először elhívta őket, mikor még mindenki ragaszkodott az Úrhoz, mikor az emberek tudatában voltak Istennek. *„Hol van az az izgatottság, amit éreztetek, amikor*

kivezettek benneteket Egyiptomból?” – kérdezi Isten. Csodálatos, amikor Isten nagy dolgokat végez, mi pedig felismerjük, hogy az Úr munkája hihetetlenül izgalmas, és magas lángon égünk Jézusért! Tudatosítjuk jelenlétét és hatalmát, és izgatottan figyeljük, ahogy munkálkodik közöttünk. De szomorú nap virrad ránk, amikor alábbhagy a lelkesedésünk, és készpénznek vesszük mindazt, amit egykor olyan különlegesnek és izgalmasnak tartottunk. Bár soha ne vennénk készpénznek Isten jóságát, jelenlétét és áldásait! Azért imádkozom, hogy lelkesedésünk soha el ne múljon, hanem minden nap nagy izgalommal várhassuk az ő Lelkének munkáját az életünkben. Bár mindig újra meg újra rácsodálkoznánk arra, ahogy Isten munkálkodik közöttünk, és megmutatja szeretetét és hatalmát! Bár mindig élő kapcsolatunk lenne Jézus Krisztussal!

Ábrahám tehát visszatért Bételbe, ahol korábban oltárt épített az Úrnak, és áldozatot mutatott be neki. Isten akkor ígérte oda neki először az egész földet. *„A Délvidékről továbbvonult előző szállásai mentén egészen Bételig, addig a helyig, ahol korábban is sátorozott Bétel és Aj között, annak az oltárnak a helyéig, amelyet ott először készített. Ott segítségül hívta Abrám az Úr nevét”* (3-4. vers). *„De Lótnak is, aki Abrámmal ment, voltak juhái, marhái és sátrai, és az a föld nem bírta eltartani őket, hogy együtt lakjanak. Mivel sok jószáguk volt, nem lakhattak együtt. Össze is vesztek Abrám jószágának a pásztorai Lót jószágának a pásztoraival. Akkor még a kánaániak és a perizziek is ott laktak azon a földön”* (5-7. vers). Abrám és Lót sok jószága tehát kezdett megoszlast szítani közöttük. Lót Abrám unokaöccse volt. Lót édesapja, Hárán, viszonylag korán meghalt, így Lót árván maradt. Abrám ezért magához fogadta Lótot, hiszen Abrámnak ekkor még nem volt saját gyermeke. Lótot tehát Abrám nevelte, és saját fiaként szerette. Amikor Abrám útnak indult szülőföldjéről, Lót is vele tartott. Ezen a ponton mindketten rendkívül tehetőssé váltak, mert az Úr megáldotta őket. Abrámnak körülbelül 300 szolgálója volt, akiket szükség esetén felfegyverezhetett – ebből következtethetünk arra, milyen nagy sokaság vándorolt Abrámmal együtt! Lót valószínűleg hasonló helyzetben volt, és mivel a föld egyszerűen nem volt elég nagy ahhoz, hogy mindkettőjük ott legeltethesse jószágait, Abrám és Lót szolgálói között veszekedés támadt. *„Azért Abrám ezt mondta Lótnak: Ne legyen viszály köztem és közted, az én pásztoraim és a te pásztoraid között, hiszen rokonok vagyunk! Hát nincs előtted az egész ország? Válj el tőlem! Ha te balra tartasz, én jobbra megyek, ha te jobbra mégy, én balra térek. Ekkor Lót körülnézett, és látta, hogy a Jordán egész környéke bővizű föld. Mert mielőtt elpusztította az Úr Sodomát és Gomorát, egészen Cóarig olyan volt az, mint az Úr kertje, mint Egyiptom földje”* (8-10. vers). Mindez nem sokkal az özönvíz után történt. A nagy afrikai törésvonal valószínűleg szintén az özönvízhez kapcsolódik, nem is beszélve arról, hogy az özönvíz nyomán drámaian megváltozott a föld arculata. A Holt-tenger például úgy jött létre, hogy a Jordán folyónak nem volt hova torkollania. Kezdetben nem volt olyan magas a Holt-tenger sókoncentrációja. A sok só a hosszú évek során halmozódott fel benne, ahogy a talajban lévő ásványokból

odaszivárgott, így mára úgy megnőtt a sókoncentráció ebben a tóban, hogy egy élőlény sem képes élni benne. Abban az időben viszont még alacsonyabb volt a tó sókoncentrációja, és Sodoma, illetve Gomora pusztulása előtt azt a vízben gazdag területet burjánzó növényzet borította. Ne feledjük, hogy a Holt-tenger mintegy 400 méterrel a tengerszint alatt fekszik. A területen trópusi éghajlat uralkodik – nyáron nagyon meleg van, télen pedig általában enyhe az idő – kiváló feltételek adóttak olyan trópusi gyümölcsök termesztéséhez, mint a papaya, a mangó, és a citrusfélék. Ezeket mind a mai napig hatalmas mennyiségben termesztik Jerikó környékén, amely jelentős édesvízkészletekkel rendelkezik. Érdekes továbbá, hogy Sodoma és Gomora egy mély völgyben helyezkedett el, ahol források fakadtak a hegyekből, és lecsörgedeztek a völgybe. Így a városok pusztulása előtt olyan lehetett ez a terület, mint az Éden kertje. Lót tehát végignézett azon a földön, és elhatározta, hogy arrafelé telepedik le. *„Lót tehát a Jordán egész környékét választotta magának, és elindult Lót kelet felé. Így váltak el egymástól. Abrám Kánaán földjén lakott, Lót pedig a Jordán környékén levő városokban telepedett le, és egészen Sodomáig sátorozott”* (11-12.).

Azt is mondhatnánk, hogy Lót ekkor kezdett a világ felé kacsintgatni. Először is látnunk kell, hogy testes döntést hozott: nem vette figyelembe Abrámot, és az ő szükségleteit, hanem csak magára gondolt. Így választotta a Jordán völgyét, és egészen Sodomáig sátorozott. A következő alkalommal, amikor találkozunk vele, már Sodoma kapujában ül, sőt mi több, már Sodomában lakik. Az egész azonban azzal kezdődött, hogy egészen Sodomáig sátorozott – vonzotta őt ez a bűnös város. Sodoma velejéig romlott város volt, Lótot mégis vonzotta. A bűnnek valóban van vonzó oldala, a Sátán is igyekszik azt vonzóvá tenni számunkra, de ne feledjük: *„Van út, amely egyenesnek látszik az ember előtt, de végül a halálba vezet”* (Péld. 14:12). A bűn izgalmas és élvezetes is tud lenni – hazudnék, ha tagadnám -, a vége azonban mégiscsak a halál. A bölcs ember pedig azt is megvizsgálja, hova vezet az út: lehet, hogy izgalmasnak ígérkezik, telve csábítóbbnál csábítóbb dolgokkal, de vajon hova vezet? Nagy vágyam, hogy egyszer vadvízi evezésre menjek, például a Grand Canyonban, vagy Idaho államban. Annyira csodálatos lenne, alig várom, hogy egy napon megvalósítsam az álmom! De léteznek olyan folyók is, amelyeken nem szívesen tutajoznék végig – például azon a folyón, amely a Niagara-vízeséshez vezet. Biztos vagyok benne, hogy az is legalább olyan izgalmas lenne, de gondoljunk csak bele, hova vezet! Elindulsz – hú, de izgalmas és lélegzetelállító -, de egyre hangosabban hallod a hatalmas vízesés zubogását! A veszedbe rohansz! Nincs ez másként azzal az emberrel sem, aki a bűn útját választja: izgalmasnak ígérkezik ugyan, de a pusztulásba vezet! Lótot vonzotta a bűn útja - egészen Sodomáig sátorozott, amely Lót odaköltözése előtt is egy velejéig romlott város volt.

„Abrám Kánaán földjén lakott, Lót pedig a Jordán környékén levő városokban telepedett le, és egészen Sodomáig sátorozott. A sodomai férfiak pedig igen romlottak és vétkesek voltak az Úr előtt” (12-

13. vers). Nehéz időszak lehetett ez Ábrahám életében. Lótot saját fiaként szerette, közel álltak egymáshoz. Az elválás pedig mindig nehéz. Nehéz lehetett látni, ahogy Lót útnak indul, és egyre csak távolodik. Azt hiszem, annak mindig nehezebb, aki hátramarad. Ahogy figyeled, hogy a másik eltűnik a horizonton, üresnek, szomorúnak érzed magad. El tudom képzelni, milyen nehéz lehetett ez Ábrahámnak, hiszen addigra már vagy ötven éve együtt éltek és vándoroltak. Szoros kapocs alakult ki közöttük, most viszont el kellett válniuk. Ábrahám biztosan szomorú volt, így meglátogatta őt az Úr, hogy megvigasztalja. *„Az Úr ezt mondta Ábrámnak azután, hogy Lót elvált tőle: Emeld föl tekintetedet, és nézz szét arról a helyről, ahol vagy, északra, délre, keletre és nyugatra. Azt az egész földet, amelyet láatsz, neked és a te utódaidnak adom örökre”* (14-15. vers). Isten tehát ezt ígéri Ábrahámnak. Arról a területről, ahol Ábrahám először oltárt épített az Úrnak – Bétel és Aj között – csodálatos kilátás tárul az ember elé. Északra, Samária felé tekintve még a Hermónt is látni lehetett egy-egy verőfényes napon. Keletre fordulva Móáb hegyei rajzolódnak ki előttünk, dél felé Jeruzsálem és környéke, és a Júdeai-hegyek déli vonulata egészen Béersebaig, nyugatra tekintve pedig a Földközi-tenger. Isten azt mondta Ábrahámnak, hogy forduljon északra, délre, keletre és nyugatra, ameddig csak ellát, mert azt a földet *„neked és a te utódaidnak adom örökre.”* Isten örökre nekik adta. *„Hasonlóvá teszem utódaidat a föld porához: aki meg tudja számolni a föld porát, az tudja megszámlálni a te utódaidat is”* (16. vers). Isten megígéri, hogy úgy megsokasítja utókait, mint a föld porát. Később, a 15. fejezetben azt mondja Isten Ábrahámnak: *„Tekints föl az égre, és számold meg a csillagokat, ha meg tudod számolni! Azt mondta neki: Ennyi utódod lesz!”* (5. vers). Isten azt ígéri, hogy megszámlálhatatlanná teszi Ábrahám utókait. Ez nagyon érdekes, mert abban az időben a tudósok még azt hitték, 6126 csillag van az égen – akkor még nem gondolták, hogy megszámlálhatatlanul sok van belőlük! Sok ősi kultúra tudósai próbálták megszámlálni a csillagokat az égen, Galileo idejéig viszont nem is tudatosították az emberek, hogy a világegyetem megszámlálhatatlanul sok csillagot rejt! Ma úgy becsülik, hogy a világegyetem olyan sok csillagot számlál, hogy lehetetlen megszámlálni őket. Több milliárd olyan galaxis létezik, mint a mi Tejútrendszerünk, sőt egyedül a mi galaxisunk is több milliárd csillagot rejt. Az egyik elképzelés szerint akár 10 a 25-en számú csillag lehet az égen. Érdekes, hogy ha felbecsüljük, mennyi homokszemet találunk a világ összes tengerpartján, egyesek ez esetben is 10 a 25-en számú homokszemet emlegetnek. Isten tehát azt mondja, hogy Ábrahámnak annyi utóda lesz, mint a föld pora, illetve a csillag az égen – úgy tűnik, ezek száma nagyjából megegyezik. A lényeg, hogy Isten szerint Ábrahámnak megszámlálhatatlanul sok utódja lesz. Ezzel szemben gondoljunk csak bele, mi volt Dávid egyik bűne. Bár Isten azt mondta, meg sem lehet majd számolni Ábrahám utókait, Dávid mégis népszámlálást rendelt el. Dávid vétkezett, Isten pedig kiöntötte ítéletét a népére Dávid bűne miatt, mert megszámláltatta az embereket. Ezért többé nem tartottak népszámlálást Izráelben, hanem elrendelték, hogy mindenki adjon

egy sekelt a templomi kincstárba, és az összegyűlt pénzt számolták meg. Érdekes módon az ortodox zsidók mind a mai napig nem engedik, hogy számba vegyék őket. Például egy csapatjátékban, amikor mindenkinek adni kell egy számot, ha ortodox zsidókról van szó, így kell számolni: „Te nem vagy egy, te nem vagy kettő, te nem vagy három, te nem vagy négy, te nem vagy öt.” Mindenre van valami megoldás! A lényeg azonban, hogy megszámlálhatatlanul sok utódot ígér Isten Ábrahámnak – utódait nem lehet majd megszámlálni, mint ahogy a föld porát, vagy a csillagokat sem.

„*Indulj, járd be ezt a földet széltében-hosszában, mert neked adom. Így vonult tovább Ábrám a sátraival, és letelepedett Mamré tölgyesében, amely Hebrónban van. Ott is épített oltárt az Úrnak*” (17-18. vers). Ábrám tehát elhagyta az a helyet, amely körülbelül 20 kilométerre feküdt Jeruzsálemtől, és délre vándorolt Eskál völgyébe. Csodálatos hely volt ez, egy gyönyörű forrással. Olyan ízletes szőlő nőtt azon a területen, amilyennel nem találkozik mindennap az ember! És ez ma sincs másként. Ez a völgy Hebrón közvetlen szomszédságában fekszik. Amikor Józsué és Káleb körülbelül 400 évvel később arra a területre értek, ahogy felderítették a földet, olyan hatalmas szőlőfürtökkel tértek vissza a táborba, hogy a válluk közé függesztett botokon tudták csak magukkal cipelni azokat! Mégis magukkal vitték az óriási fürtöket a táborba, hogy megmutassák az embereknek, milyen nagyszerű földre vezeti a népet Isten. Ábrám tehát ezen a ponton délre vándorolt, és letelepedett Mamré tölgyesében, amely Hebrónban van – mintegy 30 kilométerre Jeruzsálemtől délre.

14. fejezet: „*Történt pedig Amráfélnek, Sineár királyának, Arjóknak, Ellászár királyának, Kedorláomernak, Élám királyának és Tidálnak, Góim királyának az idejében*” (1. vers) – Sineár Babilon, Ellászár Babilónia, Élám pedig Perzsia. „*Góim*” népeket jelent, ez esetben tehát nem tudjuk, milyen népeket foglal magába Góim. „*Hogy ezek háborút indítottak Bera, Sodoma királya, Birsa, Gomora királya, Sináb, Admá királya, Seméber, Cebóim királya és Bela, aza Cóar királya ellen*” (2. vers) – ezek a népek ott éltek a síkságon, a Jordán folyó völgyében. Ezt az öt meghatározó várost találjuk akkortájt azon a területen, Szidón környékén. „*Mindezek a Sziddím-völgyben egyesültek, ahol most a Sós-tenger van. Tizenkét évig szolgálták Kedorláómert, de a tizenharmadik esztendőben fellázdak*” (4. vers). Kedorláómer, Perzsia királya tehát fennhatósága alá vonta az említett népeket és területeket. Az ott élő emberek tizenkét évig tűrtek, a tizenharmadik évben azonban fellázdak a perzsák ellen. A 13 érdekes szám, a lázadás száma - ezért is fontos mozzanat, hogy a tizenharmadik évben lázadtak fel. A 13-as szám másutt is megjelenik a Bibliában, minden esetben a lázadás számaként, és a Sátán számának tekinthető. A görögben ugyanis a Sátán minden egyes neve - ha az egyes betűknek megfelelő számokat összeadjuk – osztható tizenhárommal. Nem tudom, pontosan mit jelent ez, de mindenképpen nagyon érdekes, hogy a 13-as a lázadás száma, és a Sátán számának tekinthető. Ezért tartják sokan a szerencsétlenség számának, és azért van az is, hogy a spiritizmusban olyan nagy jelentőséget tulajdonítanak ennek neki. Van egy

titokzatos ház Kaliforniában, amelyet egy bizonyos tehetős asszony, Sarah Winchester építtetett a 19. század végén. Az asszony, állítólag a szellemek sugallatára építette ezt a házat, és megszállott módjára egy percre sem hagyta abba a hosszú éves építkezést. A nap huszonnégy órájában, a hét minden napján folytak az építési munkálatok. Ahogy az ember ma végigmegy ezen a turistalátványosságon, szembeötlő, mennyire jelen van a 13-as szám mindenütt: egyes szobáknak tizenhárom ablaka van, egyes lépcsőknek hat lépcsőfoka vezet lefelé, majd hét fölfelé, és így tovább. Mindenütt a házban a legkülönbözőbb formákban a 13-as számmal találkozunk. Érdekes azonban, hogy az Ige értelmében ez a Sátán száma, a lázadás száma. Az említett népek tehát tizenkét évig szolgálták a perzsa királyt, a tizenharmadik évben azonban fellázadtak. Ezért a tizennegyedik évben Kedorláómer összefogott a babilóniai királyokkal, és megszállta azt a területet, amely napjaink Jordániája - akkor pedig Moáb volt-, és egészen Edómig vonult. *„Ezért a tizennegyedik esztendőben eljött Kedorláómer a vele tartó királyokkal, és megverték a refáiakat Asterót-Karnaimban, a zúziakat Hámban, az émieket Sávé-Kirjátaimban és a hóriakat a maguk hegyén, a Széiren, egészen Él-Paránig, amely a puszta mellett van”* (5-6. vers). *„Azután megfordultak, és Énmispátba, azaz Kádésba mentek, leverték az amalékiak egész mezejét és az emóriakat is, akik Hacecón-Támárban laktak”* (7. vers). Először tehát délre érkeztek, majd nyugat felé vonultak, ahogy Edóm területére érkeztek, közben pedig meghódították ez említett városokat. A régészeti leletek alátámasztották az Igében leírtakat, ásatások során ugyanis olyan hatalmas városok maradványaira bukkantak ezen a területen, amelyeket teljesen kifosztottak, elpusztítottak, és soha nem építettek újjá. A maradványok származását i.e. 19-17. századra teszik, ami időben az itt említett megszállásnak feleltethető meg. Több itt említett város és hatalmas civilizációk maradványait sikerült feltárni ezen a területen, amelyeket a babilóniai- perzsa szövetség pusztított el. A támadók célja az volt, hogy a korábban említett öt városhoz jussanak el, amelyek fellázadtak a perzsa fennhatóság ellen.

„A Sziddím-völgy tele volt szurokforrásokkal” – amikor Isten tüzet bocsátott Sodomára, hogy elpusztítsa azt, a tűz valószínűleg a szurokforrásokat is lángba borította, azok pedig akár hónapokig is lángolhattak. Érdekes, hogy a Bábel tornyáról szóló fejezetben arról olvashatunk, hogy az emberek habarcsa a földi szurok volt. Amikor Rockefeller elolvasta a Bibliát, levonta a következtetést, hogy ahol szurok van, ott olajnak is kell lennie. Ezért kezdett el olajat keresni Szaúd-Arábiában, illetve Iránban, és ezért gazdagodott meg. Olvasta a Bibliát, majd munkához látott! *„Amikor Sodoma és Gomora királyai megfutamodtak, beleestek azokba, a megmaradtak pedig a hegyiségbe futottak”* (10. vers) – hiszen tudjuk, hogy a hegyekben mély barlangokat találtak, amelyekben kiválóan elrejtőzhetnek. Így volt ez a Tírusz és Szidón közelében tornyosuló hegyekkel is. *„Elvitték Sodoma és Gomora minden jószágát és minden eleségét, azután elvonultak. Elvitték Lót is, Ábrám testvérének a fiát, jószágával együtt, és elvonultak. Ő akkor Sodomában lakott”* (11-12. vers). *„De jött egy menekült”* – valószínűleg Lót egyik szolgája – „és

hírt hozott a héber Abrámnak” – itt fordul elő először ilyen formában a „héber” kifejezés. Ez a szó valószínűleg ük-ük-ükapjától, Hébertől származott. Később pedig a nép az Izráel nevet kapta Jákób után - Izráel már szűkebb értelemben utal Ábrahám leszármazottaira, és azt a népet jelenti, amelyet Isten megáldott. Ha jól belegondolunk ugyanis, a héberek az arab népet is magukba foglalták, hiszen ők is Ábrahám leszármazottai Izmaélen keresztül. *„De jött egy menekült, és hírt hozott a héber Abrámnak, aki akkor az emóri Mamrénak, Eskól és Ánér testvérének tölgyesében lakott. Ők meg Abrám szövetségesei voltak”* (13-14. vers). Abrámnak tehát voltak szövetségesei – Eskól, akiről később az Eskóli-völgyet elnevezték, és két testvére Mamré és Ánér. *„Amint meghallotta Abrám, hogy unokaöccse fogságba esett, fölfegyverezte háromszáztizennyolc legényét, akik a házánál születtek, és Dánig üldözte őket”* (14. vers). Ebből is láthatjuk, milyen tehetős volt Abrám, hiszen volt 318 férfi szolgálója, akik fegyvert fogtak a szükség idején. Képzeljük csak el, hogy akinek ennyi szolgálója van, hány ember ellátásáról kellett gondoskodnia! Abrám igencsak tehetős lehetett, mert megengedhette magának, hogy ilyen sok szolgát tartson. Abrámék tehát egészen Dánig üldözték őket. Dán Galilea legészakibb részén helyezkedett el, valamennyivel a Hermón előtt. Körülbelül 7 kilométerre fekszik attól a ponttól, ahol a Jordán folyó kibuggyan a Hermón lábánál. Egyértelműen Galilea északi részén járunk tehát, ami pedig azt jelenti, hogy Abrámék mintegy 200 kilométeren át üldözték őket, ami nem kis távolság fegyverhordók nélkül. Erőltetett menetben mintegy 40 kilométer tehető meg egy nap alatt, ez alapján pedig láthatjuk, milyen sokáig üldözték őket – egészen fel északra, Dánig, ahol végül sikerült beérniük őket.

„Éjszaka azután csapatokra oszoltak, szolgálóival együtt rájuk támadt, megverte, és üldözte őket egészen Hóbáig, amely Damaszkusztól északra van” (15. vers). Damaszkusz mintegy 60 kilométerre fekszik Dánon túl. Abrámék tehát az éj leple alatt léptek támadásba, meglepetésszerűen, ezzel pedig a lehető legbölcsebben jártak el, mert az ellenség körülbelül 50-100 ezer embert számlálhatott. Abrámot ezzel szemben 318 szolgálója kísérte el, illetve azok, akik három szövetségésével tartottak. Összes emberének száma azonban így sem haladhatta meg az 500-at. Egy többezres hadsereggel álltak tehát szemben, amely nem sokkal korábban pusztított el egész civilizációkat! Kemény legényekről volt szó! Abrámék tehát éjjel támadtak rájuk, amikor a legkevésbé számítottak rá, hiszen biztosan azt gondolták, senki sem meri megtámadni őket, hacsak nem egy hatalmas hadsereggel érkezik ellenük. Az éjjeli támadásban azonban nem láthatták, hányan voltak Abrámék, így amikor Abrám emberei rájuk támadtak, teljesen összezavarodtak, és menekülni kezdtek. Nehéz lehetett hirtelen menekülni próbálni, mert fel kellett kapaszkodni a Gólán-fennsíkon, hiszen a katonák egy zárt völgyben táboroztak, és értelemszerűen az otthonuk irányába menekültek. Ez pedig azt jelenti, hogy a Hermónon keresztül kellett menekülniük. Ahogy pedig menekülőre fogták a dolgot, Abrámnak és embereinek volt lehetősége arra, hogy ritkítsák soraikat. Abrámék egészen Hóbáig üldözték őket, amely Damaszkusztól északra van, vagyis észak felé

menekültek, Abrám pedig elpusztította őket. *„Visszahozott minden jószágot. Visszahozta unokaöccsét, Lót is jószágával együtt, meg az asszonyokat és a népet is”* (16. vers). Ez a király sok embert fogságba ejtett, akik később a rabszolgáivá váltak volna. Abrám azonban mindannyiukat megmentette, és visszahozta magával.

„Miután így megverte Kedorláómert és a vele tartó királyokat, visszatért. Sodoma királya pedig kivonult eléje a Sávė-völgybe, azaz a Király-völgybe” (17. vers). *„Melkisédek, Sáleem királya kenyeret és bort vitt ki eléje. Ő a Felséges Isten papja volt, megáldotta őt, és azt mondta: Áldott vagy Abrám a Felséges Isten előtt, aki a mennyet és a földet alkotta! És áldott a Felséges Isten, mert kezébe adta ellenségeidet! Abrám pedig tizedet adott neki mindenből”* (18-20. vers). Ezen a ponton az Ige röviden megemlíti ezt a titokzatos személyt, Melkisédeket, akiről keveset árul el a Biblia. Semmit sem tudunk meg Melkisédek származásáról, mindössze annyit tudhatunk, hogy a Felséges Isten papja, aki kenyeret és bort, vagyis az úrvacsora elemeit vitte ki Ábrahám elé. Odanyújtotta ezeket Abrámnak, azután pedig megáldotta őt. És mivel mindig a nagyobb áldja meg a kisebbet, ez annak a jele volt, hogy Melkisédek Abrám fölött állt – erre utal az is, hogy Abrám tizedet adott neki mindenből. Abrám tehát elfogadta az áldást, és elismerve, hogy Melkisédek a Felséges Isten papja, tizedet is adott neki. Ezen a ponton nem is hangzik el több Melkisédekről az Igében, amíg el nem érünk a 110. zsoltárhoz, ahol egészen váratlanul a következőket olvashatjuk: *„Megesküdt az Úr, és meg nem másítja: Pap vagy te örökké Melkisedek rendje szerint”* (4. vers - Károli).

Ábrahám fiának, Izsáknak, volt egy fia, Jákób, akinek 12 fia született. Az egyikük Lévi volt, Isten törvényében pedig elrendelte, hogy Lévi törzsének tagjai töltsék be Izráelben a papi szolgálatot. Őket ezért Lévi rendjének, vagyis lévítáknak nevezték. Itt azonban egy olyan papi renddel találkozunk, amely időben megelőzi a lévíták rendjét, sőt a lévíták rendje fölött áll olyan értelemben, hogy amikor Abrám, Lévi ük-ük-ükapja, tizedet fizetett Melkisédeknek, Abrámon keresztül lényegében Lévi is tizedet adott Melkisédeknek. Ilyen szempontból is Lévi rendje fölött áll Melkisédek rendje. *„Megesküdt az Úr, és meg nem másítja: Pap vagy te örökké Melkisedek rendje szerint.”* A zsoltár jelentését, csakúgy, mint Melkisédek személyét hosszú ideig homály fedi, amíg el nem jutunk a Zsidókhöz írt levélhez. Itt kezd ugyanis fény derülni a titokra.

A Zsidókhöz írt levél írója a következőket mondja: *„Mert ismeretes, hogy a mi Urunk Júdából támadt, de ebből a törzsből származó papokról semmit sem mondott Mózes”* (Zsidók 7:14). Később azt is hozzáteszi, hogy Jézus Melkisédek rendje szerinti pap – ez a rend pedig a lévíták rendje felett áll. Ezért lehet Ő a főpapja mindazoknak, akik rajta keresztül járulnak Istenhez. *„Melkisédek neve először azt jelenti: igazság királya, aztán Sáleem királya, vagyis békesség királya”* (Zsidók 7:2). Sáleem Jeruzsálem korábbi neve, vagyis Melkisédek volt Jeruzsálem első királya. Érdekes, hogy amikor az Ige Krisztusról

beszél, aki pap Melkisédek rendje szerint, és arról ír, hogy Krisztus közbenjár értünk mint a mi nagy főpapunk, az Ige újra meg újra elismétli, hogy igaz Ő, aki felment a mennybe értünk. Itt láthatjuk, milyen csodálatosan összekapcsolódnak egymással az Ige különböző részei. Mózes első könyvében kapunk egy rövid ízelítőt, amit önmagában nem érthetünk. Ha mindössze ennyi hangzana el Melkisédekről, nagyon keveset tudhatnánk róla. Majd amikor Dávid megírja a 110. zsoltárt, és azt mondja, *„Megesküdt az Úr, és meg nem másítja: Pap vagy te örökké Melhkisedek rendje szerint”* – az emberben önkéntelenül is megfogalmazódik a kérdés, vajon mit akar ezzel Dávid mondani? Ennek így nincs értelme. Egészen addig valóban nincs értelme, amíg a Zsidókhoz írt levélben össze nem áll a kép: ott ugyanis láthatjuk, hogy Jézus a mi főpapunk. Nem Lévi törzséből származik ugyan, hanem Júda törzséből, hogy beteljesítse a Messiásra vonatkozó próféciaát, és ő legyen az orozslán Júda törzséből, de pap is Ő, mégpedig nem Lévi rendjéből, hanem Melkisédek rendjéből, akinek *„sem apja, sem anyja, sem nemzetsége”* (Zsidók 7:3). Számos bibliatudós szerint Melkisédek nem lehetett más, mint maga Jézus Krisztus. Nagyonis lehetséges. Jézus maga mondta a farizeusoknak: *„Ábrahám, a ti atyátok ujjongott azon, hogy megláthatja az én napomat: meg is látta, és örült. A zsidók erre ezt mondták neki: Ötvenéves sem vagy, és láttad Ábrahámot?”* (János 8:56-57). Elképzelhető tehát, hogy Jézus itt a Melkisédekkel való találkozásra utalt.

Miután Melkisédek átadta Ábrahámnak az úrvacsora elemeit – a kenyeret és a bort -, és megáldotta Ábrahámot, *„Sodoma királya ezt mondta Abrámnak: Add nekem az embereket, a jószágokat pedig tartsd meg magadnak! De Abrám így válaszolt Sodoma királyának: Fölemelt kézzel esküszöm az Úrra, a Felséges Istenre”* – Abrám ugyanezt a kifejezést használja Istenre, mint előbb Melkisédek – azt mondja, a Felséges Isten (el yom) – *„a menny és a föld alkotójára, hogy egy szál fonalat vagy egy saruszíjat sem veszek el mindabból, ami a tied, hogy ne mondhasd: Én tettem gazdaggá Abrámot”* (21-23. vers). Abrám elismerte, hogy az áldásai Istentől származtak, és nem akarta, hogy Isten helyett bárki mást illessen a dicsőség vagyonaért. Nem akarta, hogy bárki is azzal dicsekedhessen, ő tette gazdaggá Abrámot. Isten megáldotta Abrámot, és gazdaggá tette, Abrám pedig azt akarta, hogy ezért egyedül Istent illesse a dicsőség. Ezért is nem fogadott el semmit. *„Rólam ne legyen szó, csak arról, amit megettek a legények, meg azoknak a férfiaknak a részéről, akik velem tartottak: Anér, Eskól és Mamré kapják meg a részüket”* (24. vers) – ő azonban nem kért belőle, mert nem akarta, hogy később bárki is azzal dicsekedjen, hogy neki köszönhetően gazdagodott meg Abrám. Fontos leckét tartogat ez számunkra is: soha nem engedjük, hogy az embereket illesse a dicsőség azért, amit Isten tett. Úgy tűnik, az emberek mindig igyekeznek maguknak tulajdonítani Isten munkáját, és azt mondogatják: *„Hosszú heteken át böjtöltem, meg ezt csináltam, és azt csináltam, és ezt meg ezt az áldozatot hoztam.”* Én, én, én – mindig csak arról beszélnek, ők mit tettek – *„mivel én annyira csodálatos vagyok, Isten ezt és ezt tette!”*. Milyen szörnyű az, amikor az emberek önmagukat dicsőítik olyasvalamiért, amit Isten tett. Az Ige azt írja:

„*egyetlen ember se dicsekedjék az Isten színe előtt*” (1Kor. 1:29). Abrám nagyon bölcsen felismerte, hogy Isten volt az, aki megáldotta őt, és továbbra is Ő fogja megáldani ígérete szerint. Ezért nem akart elfogadni semmit, nehogy aztán mások azzal büszkélkedjenek, hogy ők tették gazdaggá Abrámot. Abrám tehát felismerte, hogy Isten volt az, aki őt gazdagon megáldotta.